

25 NOVEMBER 1997. — Omzendbrief BA 97/19 betreffende het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water. — Rol van de lokale adviescommissie

Aan mevrouw de gouverneur,

Aan de heren gouverneurs,

Ter kennisgeving aan :

- de colleges van burgemeester en schepenen
- de voorzitters van de OCMW's
- de voorzitters van de intercommunale verenigingen

Mevrouw de gouverneur,

Mijnheer de gouverneur,

Het decreet van 20 december 1996 (B.S. 8 februari 1997) tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water kwam tot stand omdat de praktijk uitwijst dat er steeds meer mensen zijn die een aantal basisvoorzieningen zoals huisvesting en elementaire nutsvoorzieningen niet meer kunnen betalen. Veel van die mensen beschikken duidelijk niet over de nodige middelen om te overleven; ze leven m.a.w. in bittere armoede.

De energieleveranciers in ons land krijgen steeds meer te maken met slechte betalers. Het gevolg is dan ook dat het alsmear vaker voorkomt dat elektriciteit, gas en water moeten worden afgesloten.

Toch is het zonder enige twijfel in onze maatschappij mensonwaardig om mensen in bepaalde omstandigheden van de ene op de andere dag alle basisvoorzieningen te ontnemen. Bovendien is het ontberen van een aantal basisvoorzieningen nefast voor de volgende generaties, temeer daar het de « generatie-armoede » in de hand werkt.

Daarom dus is er behoefte aan een regeling die een minimumlevering van elektriciteit, gas en water garandeert.

In Brussel en Wallonië is al eerder een regeling uitgewerkt voor de minimumlevering van elektriciteit. De Vlaamse regering was echter van oordeel dat er voor elektriciteit, gas en water een minimumlevering gewaarborgd moest worden.

Om een globale regeling voor de drie sectoren te kunnen uitwerken, wordt er in het decreet voor geopteerd om enkel de basisprincipes van een gewaarborgde minimale levering van elektriciteit, gas en water bij decreet te regelen. Die basisprincipes worden dan concreet uitgewerkt aan de hand van besluiten van de Vlaamse regering.

De basisprincipes uit het decreet zijn de volgende :

— Iedereen heeft voortaan recht op een basisvoorziening aan elektriciteit, gas en water voor huishoudelijk gebruik. Deze minimale levering wordt ononderbroken geleverd.

— De mogelijkheden om de energietoevoer alsnog af te sluiten, worden beperkt tot de volgende gevallen :

- * bij een onmiddellijke bedreiging voor de veiligheid en zolang deze toestand duurt;
- * bij klaarblijkelijke onwil of fraude van de abonnee.

Afsluiting omwille van klaarblijkelijke onwil of fraude kan enkel nadat de lokale adviescommissie geadviseerd heeft dat daar inderdaad sprake van is. Als er sprake is van een onmiddellijke bedreiging van de veiligheid, is dat voorafgaand advies logischerwijze niet vereist.

— Er wordt in elke gemeente een lokale adviescommissie opgericht. Die commissie brengt advies uit in de volgende gevallen :

* als de distributeur de toevoer van energie wil afsluiten omdat er sprake is van klaarblijkelijke onwil of fraude van de abonnee;

* als het verzoek van de abonnee tot heraansluiting, gericht aan de distributeur (omdat de veiligheid niet langer in het gedrang is of omdat er niet langer sprake is van klaarblijkelijke onwil of fraude), wordt geweigerd.

De commissie brengt advies uit binnen 14 dagen na ontvangst van het verzoek. Dit advies is gemotiveerd.

Is er binnen die termijn geen advies, moet dit altijd in het voordeel van de abonnee worden uitgelegd :

— is er geen advies m.b.t. een verzoek van de distributeur tot afsluiting, dan wordt het advies geacht negatief te zijn. De klaarblijkelijke onwil of fraude is in dat geval niet aangetoond;

— is er geen advies m.b.t. een verzoek van de abonnee tot heraansluiting, dan wordt het advies geacht positief te zijn. De distributeur heeft in dat geval geen reden meer om de elektriciteit, gas en water nog langer af te sluiten en moet die dus opnieuw aansluiten.

Het advies m.b.t. de heraansluiting is bovendien dwingend voor de distributeur.

— Het is ook belangrijk om te weten dat de kosten verbonden aan de minimale levering volgens het decreet ten laste zijn van de distributeur. Dit betekent concreet dat, voor de sector elektriciteit, de kosten voor de plaatsing en het achteraf wegnemen van de stroombeperker of de budgetmeter ten laste vallen van de distributeur.

Het is niet zo dat de minimale levering (het verbruik) zelf gratis is (dus ten laste van de distributeur zou zijn). De minimale levering wordt wel degelijk gefactureerd aan de abonnee.

— Het is ook belangrijk om te weten dat de abonnee zelf kan vragen aan de distributeur om de minimale levering te verkrijgen. Op die manier worden de problemen in een vroeg stadium signaleerd en kan er op dat ogenblik al gezocht worden naar een mogelijk afbetalingsplan. Zo wordt voorkomen dat de schulden nog hoger oplopen.

— Het decreet bepaalt ten slotte dat een aantal zaken bij uitvoeringsbesluit geregeld moeten worden, zoals de concrete invulling van het begrip minimale levering, de uitwerking van de procedure bij wanbetaling en de samenstelling van de lokale adviescommissie.

Op 16 september 1997 besliste de Vlaamse regering tot definitieve goedkeuring van 2 uitvoeringsbesluiten, meer bepaald :

1. het besluit betreffende de samenstelling en de werking van de lokale adviescommissie omtrent de minimale levering van elektriciteit, gas en water;
2. het besluit tot vaststelling van de minimale levering van elektriciteit en tot regeling van de procedure bij wanbetaling.

Beide uitvoeringsbesluiten werden gepubliceerd in het B.S. van 15 november 1997.

1. Het besluit betreffende de samenstelling en de werking van de lokale adviescommissie omtrent de minimale levering van elektriciteit, gas en water :

Belangrijk is dat dit besluit opgemaakt werd voor de drie sectoren, gelet op de gemeenschappelijke doelstellingen.

Het besluit bepaalt dat de lokale adviescommissie in elke gemeente opgericht wordt en bestaat uit volgende leden :

- voorzitter : de hoofd-maatschappelijk assistent(e) van de sociale dienst van het OCMW of diens afgevaardigde;
- leden : - 1 lid van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, dat zitting heeft in het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst van het OCMW;

Het is de Raad die de aanwijzing doet. Als er geen Bijzonder Comité is, wijst de Raad één van zijn leden aan om te zetelen in de commissie.

- 1 vertegenwoordiger van de distributiesector;

Dat betekent dus : één vertegenwoordiger van de elektriciteits-, gas of watermaatschappij.

- 1 vertegenwoordiger van de erkende instelling voor schuldbemiddeling, als de abonnee voor zijn sociale begeleiding een beroep gedaan heeft op een dergelijke instelling.

Dat laatste lid maakt met andere woorden niet altijd deel uit van de commissie. Dat zal alleen het geval zijn als de abonnee uitdrukkelijk de keuze gemaakt heeft om voor zijn sociale begeleiding naar een erkende schuldbemiddelaar te gaan.

- secretariaat : dit wordt waargenomen door een personeelslid van het OCMW.

Gelet op de belangrijke rol van het OCMW in deze commissie, is het logisch dat de lokale adviescommissie gehuisvest is in de lokalen van het OCMW.

De lokale adviescommissie vergadert in de volgende gevallen :

1. op verzoek van de distributeur, als die de toevoer van de minimale levering wil afsluiten om reden van klaarblijkelijke onwil of fraude van de abonnee;

2. op verzoek van de abonnee tot heraansluiting van de toevoer.

1. Aanvraag van de distributeur tot afsluiting :

De distributeur doet zijn verzoek per gewone brief gericht aan de voorzitter van de commissie. Dat verzoek moet gemotiveerd zijn :

- Een gemotiveerd advies betekent in de eerste plaats dat de distributeur moet aantonen dat de procedure bij wanbetaling volledig doorlopen is. Deze procedure is voorlopig enkel voor de elektriciteitssector vervat in een besluit van de Vlaamse regering, nl. het besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de minimale levering van elektriciteit en tot regeling van de procedure bij wanbetaling, waarover verder meer uitleg.

- Vervolgens moet de distributeur elementen bijbrengen waaruit de klaarblijkelijke onwil of de fraude van de abonnee blijkt.

Het is moeilijk om een definitie te geven van het begrip « klaarblijkelijke onwil ». De commissie zal dat geval per geval moeten onderzoeken.

Als blijkt dat een abonnee geen enkele inspanning doet of wenst te doen om een oplossing te vinden voor zijn betalingsprobleem, of wanneer de abonnee verhindert dat de distributeur een stroombegrenzer 6 ampère komt installeren, kan er sprake zijn van onwil in hoofde van die abonnee. Toch mag niet uitgesloten worden dat bepaalde mensen de confrontatie met de moeilijkheden die op hen afkomen niet aankunnen en die trachten te verdringen, waardoor er geen sprake is van onwil, maar veeleer van onmacht.

Het is de taak van de lokale adviescommissie om dat geval per geval te onderzoeken.

Bij fraude spelen de elementen valsheid en bedrog een rol. Fraude is bijvoorbeeld het onrechtmatig aftappen van de elektriciteitsvoorziening, knoeien met de meter, enz.

2. Aanvraag van de abonnee tot heraansluiting :

De abonnee die van oordeel is dat de afsluiting om veiligheidsredenen of om reden van klaarblijkelijke onwil of fraude niet meer gerechtvaardigd is, omdat er geen problemen meer zijn op het vlak van de veiligheid of omdat er geen sprake meer is van klaarblijkelijke onwil of fraude, vraagt per gewone brief aan de distributeur om een heraansluiting. Heeft de distributeur binnen 5 dagen na de verzending van het verzoek de abonnee niet opnieuw aangesloten, dan kan de abonnee op zijn beurt een heraansluiting vragen bij de lokale adviescommissie.

De abonnee stuurt het verzoek om een heraansluiting per gewone brief aan de lokale adviescommissie. In dit geval is het niet de abonnee die zijn vraag moet motiveren. De voorzitter van de commissie stuurt de vraag van de abonnee onmiddellijk door aan de distributeur.

Van de distributeur wordt verwacht dat hij binnen 5 dagen de voorzitter van de commissie op een gemotiveerde wijze de stand van zaken meedeelt : ofwel is de toestand van onveiligheid opgeheven of de toestand van onwil of fraude beëindigd en kunnen elektriciteit, gas en water opnieuw worden aangesloten, ofwel is dat niet het geval.

Voor de abonnee is het belangrijk dat hij zijn stem kan laten horen in deze adviescommissie als hij dat wenst. De abonnee heeft m.a.w. recht om gehoord te worden in de commissie. Als hij zelf niet wenst te komen, of als hij niet alleen wenst te komen, kan hij een raadsman of vertrouwenspersoon in zijn plaats sturen of meebrengen.

Het kan daarbij zowel gaan om een advocaat als om een ander persoon in wie de abonnee zijn vertrouwen gesteld heeft. Het kan bijvoorbeeld ook een straathoekwerker of een vertegenwoordiger van een armenorganisatie zijn.

De termijn waarbinnen de lokale adviescommissie een advies dient af te leveren is met opzet zeer kort gehouden : 14 dagen vanaf het verzoek van de distributeur of de abonnee, waarbij de datum van de poststempel op de briefomslag het referentiepunt is. Het is nergens goed voor dat de onzekerheid blijft aanslepen. De abonnee moet weten waar hij aan toe is : krijgt hij de minimale levering nog of niet of, in het andere geval, wordt zijn toevoer heraangesloten of niet.

Het advies mag wel nog uiterlijk de 14e dag worden afgeleverd.

In grote steden, waar het aantal dossiers voor de lokale adviescommissie omvangrijk kan zijn en waar uit de praktijk blijkt dat er frequent dient vergaderd te worden, kan de lokale adviescommissie beslissen om op een vooraf afgesproken vergaderdatum samen te komen, bijvoorbeeld 1 keer om de 14 dagen. Daarbij mag uiteraard niet uit het oog verloren worden dat de lokale adviescommissie binnen de 14 dagen na het verzoek een advies dient af te leveren.

Het advies wordt bij consensus genomen. Dat betekent dat de commissievoorzitter en de leden zich achter één en hetzelfde standpunt moeten scharen. Geen eenduidig advies is geen advies. En geen advies wordt in het voordeel van de abonnee uitgelegd, zoals hierboven al uiteengezet werd.

Het is belangrijk dat deze adviescommissie wordt beschouwd als een filter die het grootste aandeel van de betwistingen over afsluitingen aan de hand van een rustig gesprek met de betrokkenen en met gezond verstand oplost. Indien het advies van de commissie toch nog tot betwisting aanleiding geeft, kunnen de betrokken partijen zich alsnog naar de bevoegde rechtbank wenden om aldaar een uitspraak over de afsluiting te verkrijgen.

2. Het besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van de minimale levering van elektriciteit en tot regeling van de procedure bij wanbetaling :

Dit besluit geldt enkel voor de sector elektriciteit.

In dit besluit wordt de minimale levering voor elektriciteit bepaald op 6 ampère.

Eventuele verhogingen van dat minimum zijn in de toekomst mogelijk. Dat zal dan bij besluit van de Vlaamse regering bepaald worden, na overleg met de sector.

Het is belangrijk om te weten dat het verbruik van de minimumlevering van 6 ampère niet gratis is en derhalve gefactureerd wordt aan de abonnee.

Om die minimumlevering van 6 ampère te kunnen garanderen, wordt bij de abonnee een stroombeperker geïnstalleerd. De abonnee kan ook aan de distributeur vragen om een budgetmeter te plaatsen. Een budgetmeter is een meter die het verbruik van energie pas mogelijk maakt nadat de abonnee zich met een magneetkaart en/of codesleutel toegang verschaft heeft tot het ter beschikking gestelde energievermogen.

De budgetmeter is een interessant alternatief voor de stroombeperker, omdat het de abonnee gevoeliger maakt voor budgetbeheer. Het nadeel is evenwel dat dezelfde continuïteit van bevoorrading niet gegarandeerd kan worden, zoals bij de stroombeperker wel het geval is.

De budgetmeter is interessant voor mensen die tijdelijke betalingsproblemen hebben en bij wie het praktisch zeker is dat hun problemen met een goede budgetbegeleiding en binnen afzienbare tijd opgelost zullen zijn. Omwille van het feit dat de continuïteit van de bevoorrading niet gewaarborgd is met de budgetmeter, is dit alternatief minder geschikt voor structurele wanbetalers.

Het is ook belangrijk dat, volgens de tekst van dit uitvoeringsbesluit, de distributeur moet instemmen met de vraag van de abonnee om een budgetmeter te plaatsen. Dat heeft voornamelijk te maken met het feit dat de budgetmeters momenteel nog niet in grote getale beschikbaar zijn bij de distributeur.

In dit besluit wordt verder ook nog de procedure bij wanbetaling uitgewerkt (zie schematisch overzicht hieronder).

Voortaan wordt bij de aangetekende ingebrekestelling een formulier gevoegd waarmee de abonnee een regeling kan aanvragen om via een afbetalingsplan zijn schulden te vereffenen. Als schuldbemiddelaar kan de abonnee de distributeur zelf kiezen, het OCMW of een erkende instelling voor schuldbemiddeling.

Als een abonnee betalingsmoeilijkheden heeft, is het ten eerste aan te bevelen dat hij dat formulier invult en opstuurt naar de distributeur. Als hij dat niet doet binnen 15 dagen na de aangetekende ingebrekestelling, kan de distributeur de 6 ampèremeter komen installeren. Hij kan tegelijkertijd ook een verzoek richten aan de lokale adviescommissie om de toevoer te mogen afsluiten op grond van « klaarblijkelijke onwil ».

Als de abonnee niets onderneemt, kan dit door de distributeur als een element van klaarblijkelijke onwil geïnterpreteerd worden.

De procedure bij fraude is zeer kort : als de distributeur oordeelt dat er gegronde redenen zijn om de levering te onderbreken wegens fraude, kan hij onmiddellijk een verzoek tot afsluiting wegens fraude richten naar de lokale adviescommissie.

Elektriciteit - Procedure bij wanbetaling

na het verstrijken van de uiterste datum van betaling volgens de elektriciteitsfactuur volgt een herinneringsbrief (waarin reeds verwezen wordt naar de mogelijkheid om contact op te nemen met de distributeur, het OCMW of een erkende schuldbemiddelaar in geval van betalingsmoeilijkheden)

15 dagen

aangetekende ingebrekestelling

(daarbij zit een formulier waarmee de abonnee de uitwerking van een afbetalingsplan zijn aanvragen. Hij kan er tevens op aanduiden wie hij als schuldbemiddelaar kiest : de distributeur, het OCMW of een erkende schuldbemiddelaar)

15 dagen

maakt de abonnee zijn keuze niet kenbaar binnen de 15 dagen :	maakt de abonnee zijn keuze wel kenbaar binnen de 15 dagen :
	(dan wordt het dossier door de distributeur voor verder onderzoek doorgestuurd naar het OCMW of de erkende instelling voor schuldbemiddeling)
— mag de distributeur de toevoer beperken tot de minimale levering	
— mag de distributeur de naam van de abonnee meedelen aan het OCMW	30 dagen (na reactie van de abonnee)
	om ofwel : - de vervallen facturen te betalen; - een afbetalingsplan te aanvaarden;
— mag de distributeur een verzoek tot afsluiting inleiden bij de lokale adviescommissie	— de afbetalingsverplichtingen zoals afgesproken in het afbetalingsplan na te komen
	zo niet : — mag de distributeur de toevoer beperken tot de minimale levering — mag de distributeur de naam van de abonnee meedelen aan het OCMW — mag de distributeur een verzoek tot afsluiting inleiden bij de lokale adviescommissie

Als bijlage bij deze omzendbrief zijn het decreet en de beide uitvoeringsbesluiten gevoegd.

Voor de sectoren water en gas moet, volgens de bepalingen van het decreet, ook een minimumlevering gewaarborgd worden. Het decreet minimumlevering heeft immers een subjectief recht gecreëerd op een minimale levering van elektriciteit, gas en water voor huishoudelijk gebruik. De abonnee kan er zich dus voor de 3 sectoren op beroepen.

Dit betekent dat ook water en gas in principe niet meer kunnen afgesloten worden.

Voor de sector water, volgt trouwens uit de decretale verplichting van een gratis levering van 15 m³ per persoon en per jaar (zoals bepaald in het decreet van 20 december 1996, houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997 - B.S. 31/12/1996), dat er in de praktijk geen afsluitingen meer kunnen gebeuren.

Ik dring er met deze omzendbrief op aan dat de gemeentebesturen en OCMW's erop toezien dat de lokale adviescommissies zo vlug mogelijk opgericht worden.

Ook wil ik erop aandringen dat er vanuit de OCMW's jaarlijks een evaluatie gemaakt wordt van de werking van de lokale adviescommissies. Meer bepaald moet het mogelijk zijn een overzicht te krijgen van het aantal dossiers die voor de lokale adviescommissie behandeld worden en van het gevolg dat eraan gegeven is. Ook is het belangrijk dat eventuele lacunes in de regelgeving of eventuele onoverkomelijke praktische problemen gemeld worden.

Hoogachtend,

L. MARTENS

Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn.

L. PEETERS

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting.